

Wybory w Nigerii 2023

Wiktoria Cybula

Security
in practice

Wybory w Nigerii 2023

Opracowała: Wiktoria Cybula

Nigeria, położona na zachodnim wybrzeżu Afryki, zamieszkiwana jest przez około 220 milionów ludzi[1]. To państwo pełne sprzeczności, zmagające się z wieloma wewnętrznymi problemami, takimi jak rosnąca inflacja, niedobory paliwa i gotówki, korupcja, duże bezrobocie czy nasilająca się działalność organizacji terrorystycznych. Jest to bogaty w surowce kraj, w którym 4 na 10 mieszkańców żyje na granicy ubóstwa. Tego roku dobiega końca kadencja obecnie panującego prezydenta – Muhammada Buhariego. Nigeryjskie wybory prezydenckie mają duże znaczenie dla całego regionu. Z 220 milionów obywateli zamieszkujących ten kraj aż 93,5 miliona to zarejestrowani wyborcy; dużą ich część stanowią młodzi Nigeryjczycy – pełni optymizmu oraz nadziei na zmianę władzy i poprawę sytuacji w państwie[2].

Zgodnie z konstytucją z 1999 roku władza w Nigerii sprawowana jest przez wybranego na czteroletnią kadencję prezydenta. Prezydent odpowiedzialny jest za mianowanie wiceprezydenta i członków gabinetu. Dwuizbowe Zgromadzenie Narodowe składa się z Senatu i Izby Reprezentantów. Każdy z 36 stanów w Nigerii wybiera na czteroletnie kadencje po 10 członków do Izby Reprezentantów (łącznie 360 osób) oraz po 3 członków do Senatu. Dodatkowo do Senatu wybierany jest jeden członek z Federalnego Terytorium Stołecznego, czyli obszaru, w którym znajduje się stolica kraju – Abudża (łącznie 109 osób)[3].

Wszyscy obywatele po ukończeniu 18. roku życia mają prawo do oddania głosu. Aby to zrobić, obywatel musi posiadać ważną kartę PVC (Permanent Voter's Card – Stała Karta Wyborcy), zawierającą biometryczne dane wyborcy, służące do identyfikacji i weryfikacji głosującego w dniu wyborów. Po przejściu weryfikacji Nigeryjczycy oddają swój głos poprzez pozostawienie odcisku swojego kciuka obok logo partii, na którą chcą zagłosować. Tegoroczne wybory różniły się od poprzednich ze względu na użycie ulepszonej wersji systemu BVAS (Bimodal Voter Accreditation System – Bimodalny System Akredytacji Wyborców). BVAS to małe prostokątne urządzenie z ekranem, które jest w stanie zidentyfikować wyborców na podstawie zdjęcia ich twarzy oraz odcisku palca. System ten powinien również przekazywać wyniki bezpośrednio do portalu INEC, teoretycznie uniemożliwiając fałszowanie wyników wyborów[4].

Aby wygrać w pierwszej turze, jeden z kandydatów musi zdobyć większość głosów oraz ponad 25% głosów w co najmniej 24 z 36 stanów. Jeśli żaden z kandydujących nie spełni wyżej wymienionych warunków, odbywa się druga tura wyborów. Bierze w niej udział tylko dwóch kandydatów z wcześniej uzyskaną największą liczbą głosów. Jeśli żadnemu z kandydatów nie uda się spełnić obu warunków zwycięstwa, odbywa się trzecia tura, w której kandydat wygrywa wyłącznie za pomocą największej otrzymanej liczby głosów[5].

Dodatkowo w Nigerii stosuje się zasadę znaną jako „zoning”, czyli „podział na strefy”. Polega ona na tym, że partie dzielą swoich kandydatów na prezydenta i wiceprezydenta na osoby pochodzące z dwóch różnych części kraju: północną i południową. Sprawujący władzę prezydent musi również wielokrotnie zmieniać miejsce zamieszkania pomiędzy obiema częściami kraju. Zasada ta ma na celu zapewnienie, że żadna część państwa nie zostanie bez władzy i odpowiedniej reprezentacji[6].

Obecnie panujący prezydent Nigerii, Muhammadu Buhari, pełnił funkcję militarnej głowy stanu w latach 1984–1985, a w 2014 roku został nominowany jako kandydat na prezydenta z partii All Progressives Congress (APC). Jego wcześniejsze militarne doświadczenie i dobra reputacja sprawiły, że Nigeryjczycy uznali go wtedy za atrakcyjnego kandydata. Urząd

prezydenta kraju sprawował nieprzerwanie od 2015 do 2023 roku[7]. Okres ten i rezultaty jego panowania spotykają się z bardzo zróżnicowanymi opiniami[8].

W tym roku o przejęcie funkcji prezydenta ubiegało się łącznie 18 kandydatów. Główna i najbardziej zacięta walka toczyła się między najpopularniejszą trójką.

Atiku Abubakar – Peoples Democratic Party (PDP)

To 76-letni kandydat należący do partii PDP. Wcześniej z niepowodzeniem pięciokrotnie kandydował na stanowisko prezydenta. Obejmował funkcję wiceprezydenta w latach 1999–2007, a wcześniej pracował jako urzędnik państwowy. Jego kampania opiera się na sukcesach odniesionych jako wiceprezydent Nigerii, jednak zarzuca mu się liczne nieprawidłowości finansowe[9].

Bola Tinubu – All Progressives Congress (APC)

To 70-letni kandydat, należący do obecnie rządzącej partii APC. W latach 1999–2007 był gubernatorem stanu Lagos, który znacznie rozwinął się podczas jego kadencji. Kilkukrotnie oskarżano go o korupcję oraz posądzano o zły stan zdrowia, jednak wszystkim zarzutom zaprzecza. Znany jest również jako „polityczny ojciec chrzestny”, ponieważ często pomaga innym w objęciu różnych urzędów[10].

Peter Obi – Labour Party (LP)

To 61-letni kandydat należący do partii LP. Od początku swojej kariery politycznej kilkakrotnie zmieniał przynależność partyjną. W maju 2022 roku opuścił PDP, a na jego miejsce został wybrany wyżej opisany Atiku Abubakar[11]. Obi bardzo szybko zyskał sympatię wielu młodych Nigeryjczyków. Mimo braku bezpośrednich oskarżeń o korupcję jego imię zostało wymienione w *Pandora Papers*’ („Dokumenty Pandory”), czyli w zbiorze dokumentów ujawniających ukryte bogactwa wpływowych ludzi[12].

Pomimo wprowadzenia środków zapobiegawczych[13] dzień wyborów nie odbył się bez licznych incydentów. Wielokrotnie zdarzały się napaści na personel wyborczy oraz samych wyborców, a w niektórych lokalach pracownicy INEC (Independent National Electoral Commission – Niezależna Państwowa Komisja Wyborcza) wcale się nie pojawili. Wielu ludzi czekało od wczesnego ranka do późnej nocy, aby móc oddać swój głos, jednak część z nich po

pewnym czasie poddała się i powróciła do swoich domów. Najwytrwalsi Nigeryjczycy, którzy wytrzymali w kolejkach do późnych godzin nocnych, często służyli pomocą pracownikom wyborczym – m.in. oświetlali lokale i stanowiska wyborcze za pomocą telefonów komórkowych i reflektorów samochodowych czy też pomagali komisji w liczeniu głosów. Pracownicy INEC często zmagali się również z brakiem dostępu do internetu, który jest niezbędny do działania systemu BVAS. Tutaj ponownie pomocną dłoń wyciągnęli obywatele Nigerii, chętnie udostępniając komisjom swoją sieć komórkową, aby wszyscy oczekujący mogli oddać swój głos[14]. Liczne komplikacje doprowadziły do tego, że w niektórych miejscowościach zaplanowane na sobotę wybory prowadzono również w niedzielę.

Tegoroczne wybory utrudniały również chaos informacyjny i dezinformacja w sieci. W social mediach publikowano bulwersujące zdjęcia oraz nagrania, z których większość okazała się pochodzić z ubiegłych wyborów. Nigeryjscy influencerzy na swoich profilach publikowali fałszywe wyniki, rzekomo pochodzące z różnych nigeryjskich stanów. W internecie szerzyła się również fałszywa informacja dotycząca „zhakowanej” strony INEC, IReV, za pomocą której publikowano wyniki wyborów. Rzekoma strona okazała się później stroną phishingową, zaledwie udającą portal IReV[15]. W sieci pojawiły się także filmiki przedstawiające zastraszanie wyborców, kradzieże kart do głosowania oraz wcześniej wspomniane napaści i przemoc na pracownikach INEC oraz wyborcach.

Liczne problemy i błędy pojawiły się również z samym systemem służącym do oddawania głosów. System BVAS miał usprawnić tegoroczne liczenie głosów poprzez bezpośrednie wysyłanie ich do portalu IReV. Ponieważ liczenie wyników zajęło kilka dni, wśród obywateli pojawiły się pierwsze obawy o manipulację wynikami wyborów. Według regulacji INEC wyniki ze wszystkich punktów wyborczych powinny być zeskanowane i przesłane bezpośrednio na serwer. Wiele osób zauważyło, że wyniki wyborów parlamentarnych, odbywających się w tym samym czasie, pojawiały się w systemie znacznie szybciej niż wyniki wyborów prezydenckich. Sytuacja ta znacząco pogłębiła zaniepokojenie wśród obywateli. Wyraził je również Barry Andrews – główny obserwator wyborów z Unii Europejskiej. W wywiadzie udzielonym BBC powiedział: „Ogólnie rzecz biorąc, byliśmy w stanie zauważyć, że istnieją dowody na kupowanie głosów. Jest za wcześnie, aby stwierdzić, jak powszechne było to zjawisko”. Barry Andrews wspominał również o wcześniej wymienionej różnicy w przesyłaniu wyników wyborów parlamentarnych i prezydenckich, nazywając ją anomalią. Zauważono również pomieszenie wyników między niektórymi stanami Nigerii. Według BBC „wiele wyników z Sokoto na północy zostało przesłanych tam, gdzie powinny być wyniki z jednostek wyborczych z Rivers na południu”[16].

1 marca 2023 roku ogłoszono oficjalne wyniki wyborów prezydenckich. Ich zwycięzcą został Bola Tinubu, przedstawiciel obecnie rządzącej partii APC, który otrzymał 37% wszystkich głosów. Jego rywale zdobyli odpowiednio 29% (Atiku Abubakar) i 25% (Peter Obi) głosów. Reszta głosów, czyli łącznie 9%, przypadła pozostałym rywalom. Większość, bo aż 6% z 9%, zdobył Rabiun Kwankwaso z partii NNPP (New Nigeria Peoples Party), który zwyciężył wybory w stanie Kano[17].

Ze względu na wyżej wymienione komplikacje podczas wyborów partie LP z Peterem Obim i PDP z Atiku Abubakarem na czele odrzucają ogłoszone wyniki wyborów i uznają je za sfałszowane. Peter Obi i Labour Party zapowiadają już podjęcie kroków prawnych w celu unieważnienia wyników wyborów. Peter Obi i Atiku Abubakar muszą przesłać swoje petycje do trybunału sądu apelacyjnego przed 31 marca 2023 roku, a odpowiedź trybunału powinna zostać wydana w przeciągu 180 dni. Decyzja trybunału nie jest ostateczna, gdyż kandydaci mogą później odwołać się również do sądu najwyższego. Cały proces może zająć aż osiem miesięcy.

Nowo wybrany prezydent, Bola Tinubu, rozpocznie swoją kadencję 29 maja, jeśli jego przeciwnicy nie doprowadzą do powtórki wyborów[18]. Zdania Nigeryjczyków co do wyniku

wyborów są znacznie podzielone, jednak jest to normalne zjawisko przy tak dużym podziale głosów między kandydatami. Podczas kampanii partia APC za priorytet uznała zwiększenie eksportu i ograniczenie zależności kraju od importu, zmniejszenie bezrobocia wśród młodych ludzi o połowę w ciągu czterech lat oraz podjęcie kroków w celu zapewnienia niezawisłości sądownictwa[19]. Nowo wybrany prezydent będzie musiał również zmagać się z wieloma problemami, pozostawionymi przez swojego poprzednika – Muhammada Buhariego. Są to między innymi rosnąca inflacja, powszechny niepokój spowodowany obecnością organizacji terrorystycznych, niedobory paliwa i gotówki, szerząca się korupcja, powolna gospodarka, wysokie bezrobocie oraz bardzo podzielony naród[20].

[1] *Nigeria Population (LIVE)*, <https://www.worldometers.info/world-population/nigeria-population/>, 12.03.2023.

[2] C. Macaulay, *Nigeria elections 2023: What you need to know*, „BBC”, 26.02.2023, <https://www.bbc.com/news/world-africa-64187170>, 12.03.2023.

[3] *Nigeria – Government and society*, „Britannica”, <https://www.britannica.com/place/Nigeria/Government-and-society>, 12.03.2023.

[4] C. Macaulay, *Nigeria elections 2023*...

[5] *Constitution of the Federal Republic of Nigeria 1999 (134.)*, <http://www.nigeria-law.org/ConstitutionOfTheFederalRepublicOfNigeria.htm>, 13.03.2023.

[6] *Zoning*, „Oxford Reference”, <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/acref/9780191828836.001.0001/acref-9780191828836-e-367;jsessionid=96F31F2DAB1A91B5C1BBB27F3DB75791>, 12.03.2023.

[7] *Muhammadu Buhari – Political aspirations*, „Britannica”, <https://www.britannica.com/biography/Muhammadu-Buhari>, 12.03.2023.

[8] *Muhammadu Buhari – Presidency*, „Britannica”, <https://www.britannica.com/biography/Muhammadu-Buhari>, 12.03.2023 ; P. Sandner, *Nigeria: President Muhammadu Buhari's questionable legacy*, „DW”, 23.02.2023, <https://www.dw.com/en/nigeria-president-muhammadu-buharis-questionable-legacy/a-64795499>, 12.03.2023.

[9] N. Orjinmo, *Nigeria election 2023: Who is Atiku Abubakar of the PDP?*, „BBC”, 23.02.2023, <https://www.bbc.com/news/world-africa-47046599>, 12.03.2023.

[10] Idem, *Bola Tinubu – the 'godfather' who is Nigeria's president-elect*, „BBC”, 1.03.2023, <https://www.bbc.com/news/world-africa-61732548>, 12.03.2023.

- [11] Q. Iroanusi, 2023: *Peter Obi dumps PDP*, 25.05.2022, „Premium Times Nigeria”,
<https://www.premiumtimesng.com/news/headlines/532417-2023-peter-obi-dumps-pdp.html>,
13.03.2023 ; *Peter Obi joins Labour Party*, „Premium Times Nigeria”, 27.05.2022,
<https://www.premiumtimesng.com/news/headlines/532899-peter-obi-joins-labour-party.html>,
13.03.2023.
- [12] O. Ndubuisi & N. Orjinmo, *Nigeria election 2023: Who is Peter Obi of the Labour Party?*,
„BBC”, 23.02.2023, <https://www.bbc.com/news/world-africa-61865502>, 12.03.2023.
- [13] C. Macaulay, *Nigeria elections 2023...; Nigeria prepare to deploy over 400,000 security personnel for election*, „BBC PIDGIN”, 16.02.2023,
<https://www.bbc.com/pidgin/articles/cz900vre37go>, 12.03.2023.
- [14] S. Lungumbu, *Nigeria 2023 elections: Voters making sure the ballots cast are counted*,
„BBC”, 26.02.2023, <https://www.bbc.com/news/av/world-africa-64780935>, 12.03.2023.
- [15] Ch. Nwonwu & F. Tukur, *Nigerian elections 2023: False claims and viral videos debunked*,
„BBC”, 28.02.2023, <https://www.bbc.com/news/world-africa-64797274>,
12.03.2023.
- [16] Idem, *Bola Tinubu's Nigeria election win: The rigging claims of Peter Obi and Atiku Abubakar*,
„BBC”, 1.03.2023, <https://www.bbc.com/news/world-africa-64802490>,
12.03.2023; *Elections held on schedule, but lack of transparency and operational failures reduced trust in the process and challenged the right to vote*, „European Union Election Observation Mission Nigeria 2023”, 27.02.2023, https://www.eeas.europa.eu/eom-nigeria-2023/elections-held-schedule-lack-transparency-and-operational-failures-reduced-trust_en?s=410279, 12.03.2023.
- [17] N. Orjinmo, *Bola Tinubu wins Nigeria's presidential election against Atiku Abubakar and Peter Obi*,
„BBC”, 01.03.2023 <https://www.bbc.com/news/world-africa-64760226>
[12.03.2023]
- [18] N. Orjinmo, *Can Nigeria's election result be overturned?*, „BBC”, 3.03.2023,
<https://www.bbc.com/news/world-africa-64841036>, 12.03.2023.
- [19] C. Macaulay, *Nigeria elections 2023...*
- [20] P. Sandner, *Nigeria: President Muhammadu ...*